

Jak bycie dobrym dydaktykiem przyczynić się może do zostania profesorem?

Witold@Abramowicz.pl

Department of Information Systems

POZNAŃ UNIVERSITY
OF ECONOMICS

Wyzwania

- **Prognozowana liczba maturzystów** w 2020 roku, będzie taka, jak liczba studentów 1 roku w 2013 roku
- Bezrobocie technologiczne powoduje **spadające zainteresowanie studiami** niedającymi pracy – skrajny pogląd: prof. Richard Vedder (Ohio University) – prywatne i publiczne inwestycje w edukację są marnotrawieniem pieniędzy
- **Spadek poziom edukacji** szkolnej

Wniosek: uczelnie są zmuszone do walki o dobrych kandydatów na studia z coraz mniejszej, gorzej motywowanej i gorzej przygotowanej populacji maturzystów

Wyzwania

Skuteczność dydaktyczna to

- nauczenie **podstaw teoretycznych** i wytrenowanie **umiejętności praktycznych**
- na oczekiwanym przez **rynek pracy** poziomie
- oczekiwanej liczby absolwentów
- rekrutowanych z dostępnej populacji (wiedza i umiejętności początkowe, poziom motywacji)
- z wykorzystaniem **dostępnych środków**.

Wniosek: uczelnie nie uwzględniając w kryteriach awansowych skuteczności dydaktycznej **nie działają w swoim żywotnym interesie.**

Wyznania

- Przygotowanie dobrych zajęć jest pracochłonne
- Szczególnie pracochłonne jest przygotowanie zajęć obudowanych infrastrukturą informatyczną
- Konwencjonalne produkty dydaktyczne starzeją się dłużej niż nowoczesne
- Zwrot z inwestycji na przygotowanie zajęć obudowanych infrastrukturą informatyczną jest
 - dużo niższy niż z dydaktyki tradycyjnej – miara ekonomiczna
 - dużo wyższy – miara jakościowa dydaktyki

Wyznania

- Massive Open Online Course – MOOC
 - xMOOC (x = extended) – liderzy wezmą większość rynku, np. edX MIT i Harvard University, czy Class2Go Stanford University
 - cMOOC (c = connectivism) – uczenie *się* *uspołecznione* – zarządzający treścią wezmą większość rynku
 - coMOOC (co = corporate) – korporacje wezmą większość rynku

Wyznania

- Różnicowanie akademickich ról w dydaktyce
 - Tworzenie informacji lub wiedzy – badacze!
 - Produkcja materiałów dydaktycznych – w tym e-learning!
 - Mentor – pomoc w wykorzystaniu materiału dydaktycznego – tworzenie zindywidualizowanego produktu dydaktycznego dla konkretnych grup studenckich lub nawet poszczególnych studentów
 - Brokerstwo produktów dydaktycznych
 - Ocena kwalifikacji
 - Certyfikacja uzyskanych kwalifikacji

Sposób na stanie się profesorem w Polsce

- Warunek konieczny: habilitacja
- Zakończone sukcesem postępowanie o nadanie tytułu profesora

Podstawy prawne

- **Ustawa** z dnia 18 marca 2011 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki
- **Rozporządzenie** Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r. w **sprawie szczegółowego trybu i warunków** przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora

Nowa, polska procedura habilitacyjna

- Ustawa: Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny **wkład** autora w **rozwój określonej dyscypliny naukowej** lub artystycznej oraz wykazuje się **istotną aktywnością naukową** lub artystyczną.
- Rozporządzenie: Habilitant dostarcza informacje o *osiągnięciach dydaktycznych* wraz z wykazem *przewodów doktorskich*, w których pełnił funkcje *promotora pomocniczego*

Nowe, polska procedura habilitacyjna

- Wnioski:
 - Ustawa nie określa kryteriów oceny dorobku dydaktycznego niezbędnego do uzyskania stopnia doktora habilitowanego
 - Rozporządzenie nakazuje przedstawić dorobek dydaktyczny
 - Recenzent nie ma
 - ustawowego imperatywu oceny dorobku przedstawionego na mocy Rozporządzenia
 - instrumentarium do oceny dorobku przedstawionego w autoreferacie

Nowe, polska procedura habilitacyjna

Do września 2013 w Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów

- zgłoszono 70 wniosków o wszczęcie postępowania habilitacyjnego w zakresie nauk ekonomicznych
- 34 postępowań zakończono
 - 23 pozytywnie
 - 11 negatywnie

Źródło: W. Walczak, Postępowania habilitacyjne według znowelizowanych przepisów - analiza wielowymiarowa, e-mentor 4(31)

Nowe postępowanie o nadanie tytułu profesora

- Ustawa: Tytuł profesora może być nadany osobie, która uzyskała stopień doktora habilitowanego, ma osiągnięcia naukowe lub artystyczne znacznie przekraczające wymagania stawiane w przewodzie habilitacyjnym oraz posiada **poważne osiągnięcia dydaktyczne**, w tym w kształceniu kadry naukowej lub artystycznej.
- Rozporządzenie: Kandydat przedstawia autoreferat zawierający m.in. *informacje o osiągnięciach w zakresie opieki naukowej i kształcenia młodej kadry*

Nowe postępowanie o nadanie tytułu profesora

- Wnioski
 - Ustawa stawia warunek posiadania *poważnych osiągnięć dydaktycznych*
 - Rozporządzenie nie nakazuje w autoreferacie przedstawiać *poważnych osiągnięć dydaktycznych*
 - Tytuł profesora nadaje się na mocy Ustawy za znaczne przekroczenie wymagań stawianych w przewodach habilitacyjnych
 - Ustawa nie określa kryteriów dla oceny dorobku habilitacyjnego w zakresie dydaktyki
 - Przekroczenie wymagań nie dotyczy dorobku dydaktycznego

Sposób na stanie się profesorem w krajach niemieckojęzycznych

- Habilitacja
- Juniorprofessur
 - Reguła dwukrotne zatrudnienie na czas określony
 - Zróżnicowanie
 - Bez tytułu profesora, bez współpracowników, bez środków na badania
 - ...
 - Tytuł profesora, 2 współpracowników, środki na badania
- Konkurs na stanowisko profesora – uczestnicy
 - Juniorprofessoren
 - Doktorzy habilitowani

Praktyka w krajach niemieckojęzycznych

- **Badania**
 - Korpus: na podstawie warunków w konkursach na stanowisko profesora
 - Dyscyplina: informatyka ekonomiczna (Wirtschaftsinformatik)
 - Przedmiot: ocena kryteriów wymienionych w warunkach konkursów
 - Czas: 34 miesiące (01.01.2010 – 30.10.2012)
 - Liczba: 55

P. Mertens et al., Qualifikationsprofil fuer Universitaetsprofessoren der Wirtschaftsinformatik, Wirtschaftsinformatik 2/2013

Ranking kryteriów

1. *Pozyskanie źródeł zewnętrznego finansowania (kryterium wymienione w 37 konkursach)*
2. Współpraca z partnerami międzynarodowymi 26
3. Zdolność i gotowość do prowadzenia zajęć po angielsku 22
4. Publikacje w uznanych miejscach 20
5. *Realizacja projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych 16*
6. Międzynarodowe doświadczenie w badaniach 14
7. ...
8. **Udokumentowane osiągnięcia dydaktyczne 12**
9. **Doskonałość (exzellenz) w badaniach i nauczaniu 10**

Nie wymienione ani razu

- Przygotowanie
 - Podręczników i skryptów
 - Materiałów dydaktycznych
- Stosowanie nowoczesnych metod dydaktycznych, np. e-learning
- Kształcenie
 - Licencjatów
 - Magistrów
 - Doktorów

zdolność do stworzenia własnej szkoły naukowej

Podsumowanie

- Skuteczność dydaktyczna utrudniona jest przez
 - Spadającą liczbę kandydatów
 - Obniżającą się motywację do studiowania
 - Krótszy czas *życia* informatycznych materiałów dydaktycznych
- Uczelnie nie uwzględniając w kryteriach awansowych skuteczności dydaktycznej nie działają w swoim żywotnym interesie
- Polityka awansowa w Polsce i krajach niemieckojęzycznych nie uwzględnia we wystarczającym stopniu
 - kwalifikacji
 - osiągnięćdydaktycznych sprzyjających osiągnięciu skuteczności dydaktycznej
- **Skuteczne tworzenie i wykorzystywanie nowoczesnych technologii dydaktycznych nie sprzyja awansowi akademickiemu**